بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު
ދިވެހިރާއްޖެ

ޝަރީޢަތް ނިންމުން

- **ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު:** 2022/HC-A/52, 2023/HC-A/339, 2023/HC-A/383
- **އިސްތިއުނާފު ކުރި ފަރާތް:** ދިވެހި ދައުލަތު (މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް)
- **އިސްތިއުނާފު ކުރެވުނު ފަރާތް:** އޭ.ޑީ. ކޮންސްޓްރަކްޝަން ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް
  އޭ.ޑީ. [illegible] ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް
- **މައްސަލައިގެ ބާވަތް:** ޤާނޫނަކުން ނުވަތަ ގަވާއިދަކުން ނުވަތަ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ
  ބެލެނިވެރިކަމުގެ އިމްތިޔާޒްގެ ދަށުން ކަނޑައަޅާފައިވާ މައްސަލަ

މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:
ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު [illegible] އަބްދުﷲ
ފަނޑިޔާރު [illegible] ފަހުމީ
ފަނޑިޔާރު [illegible] ޙުސައިން

ނިންމި ތާރީޚް: 29 ޛުލްޙިއްޖާ 1447 / 15 ޖޫން 2026

ހައިކޯޓުގައި މައްސަލަ ރަޖިސްޓްރީ ކުރެވުނު ތާރީޚު: (2022/HC-A/52)	29 ޖުމާދަލްއާޚިރާ 1443 01 ފެބްރުއަރީ 2022
ހައިކޯޓުގައި މައްސަލަ ރަޖިސްޓްރީ ކުރެވުނު ތާރީޚު: (2023/HC-A/339)	17 ރަބީޢުލްއާޚިރު 1445 01 ނޮވެމްބަރު 2023
ހައިކޯޓުގައި މައްސަލަ ރަޖިސްޓްރީ ކުރެވުނު ތާރީޚު: (2023/HC-A/383)	05 ޖުމާދަލްއާޚިރާ 1445 18 ޑިސެމްބަރު 2023

އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު މައްސަލަ:

- **ނަންބަރު:** 2733/Cv-C/2021 (2022/HC-A/52)
  2763/Cv-C/2021 (2023/HC-A/339)
  2764/Cv-C/2021 (2023/HC-A/383)
- **ހިނގި ތަން:** ސިވިލް ކޯޓު
- **މައުޟޫ:** [illegible] ނުވަތަ [illegible] ނުވަތަ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
  މައްސަލަ
- **ހުކުމްކުރި ތާރީޚު:**
  2733/Cv-C/2021 (02 އޮގަސްޓް 2021)
  2763/Cv-C/2021 (04 އޮގަސްޓް 2021)
  2764/Cv-C/2021 (04 އޮގަސްޓް 2021)
- **[illegible] ތާރީޚު:**
  2733/Cv-C/2021 (02 ޖަނަވަރީ 2022)
  2763/Cv-C/2021 (07 ސެޕްޓެމްބަރު 2023)
  2764/Cv-C/2021 (31 އޮކްޓޯބަރު 2023)

އިސްތިއުނާފު ކުރި ފަރާތް
[illegible] [illegible] ([illegible] [illegible] [illegible])
ތަމްސީލުކުރި ފަރާތް
ސީނިއަރ ސްޓޭޓް އެޓަރނީ އަލް. [illegible] [illegible]
ސީނިއަރ ސްޓޭޓް އެޓަރނީ އަލް. [illegible] މުޙައްމަދު [illegible]
ސްޓޭޓް އެޓަރނީ އަލް. މުޙައްމަދު ޢަދުނާން ޢަބްދުﷲ
ސްޓޭޓް އެޓަރނީ އަލް. [illegible] [illegible]
ސްޓޭޓް އެޓަރނީ އަލް. މުޙައްމަދު [illegible] [illegible]
ސްޓޭޓް އެޓަރނީ އަލްފާ. ފާތިމަތު ނިޝާ ހުސައިން

އިސްތިއުނާފު [illegible] ފަރާތް
އެސް.ޖޭ ކޮންސްޓްރަކްޝަން ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް
އެސް.ޖޭ [illegible] ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް
ތަމްސީލުކުރި ފަރާތް:
އަލް. [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible]
[illegible]
އަލް. [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible]
[illegible]

[illegible] 22/2010 ([illegible]) [illegible]
33 [illegible]
[illegible]

- **ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ސަމީޙް ޢަބްދުﷲގެ ނަޒަރު**

ވާޤިޢާ

1. މިއީ، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2733/Cv-C/2021 ދަޢުވާއާ އާއި ނަންބަރު 2763/Cv-C/2021 ދަޢުވާއާ އަދި އެކޯޓުގެ ނަންބަރު 2764/Cv-C/2021 ދަޢުވާއާ އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް (މީގެ ފަހުން "ދައުލަތް" ނުވަތަ "އިސްތިއުނާފު ކުރި ފަރާތް")ގެ ފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ތިން ދަޢުވާއެއްގައެވެ.

2. މި ދަޢުވާތަކުގައި އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތަކީ އެސް.ޓީ ކޮންސްޓްރަކްޝަން ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް[1] (މީގެ ފަހުން "އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތް" ނުވަތަ "އެސް.ޓީ ކޮންސްޓްރަކްޝަން") އާއި އެސް.ޓީ ޓްރޭޑް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް[2] (މީގެ ފަހުން "އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތް" ނުވަތަ "އެސް.ޓީ ޓްރޭޑް") އެވެ.

މައްސަލައިގެ ކަން ހިނގިގޮތް

3. އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ އެސް.ޓީ ކޮންސްޓްރަކްޝަން އާއި އެސް.ޓީ ޓްރޭޑާއި، މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސްގެ ނަންބަރު (IUL)13-K/13/2021/21 (02 ފެބްރުއަރީ 2021) އިޢުލާނުން، ށ. ފުނަދޫގައި ހައުސިންގ ޔުނިޓް ނިރުމާނުގެ މަސައްކަތް ކޮންޓްރެކްޓް ފަރާތެއް ހޯދުމަށް ކުރި ނަންބަރު TES/2020/W-04/R01 ބީލަމާއި، ހދ. ހަނިމާދޫ ގައި ހައުސިންގ ޔުނިޓް ނިރުމާނުގެ މަސައްކަތް ކޮންޓްރެކްޓް ފަރާތެއް ހޯދުމަށް އިޢުލާންކުރި ނަންބަރު TES/2020/W-013/R01 ބީލަމު އާއި، މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސްގެ ނަންބަރު (IUL)13-K/13/2021/53 (15 ފެބްރުއަރީ 2021) އިޢުލާނުން، ހދ. ނޮޅިވަރަންފަރުގެ ހައުސިންގ ޔުނިޓުގެ މަސައްކަތް ކޮންޓްރެކްޓް ފަރާތެއް ހޯދުމަށް ކުރި

---

[1] ރަޖިސްޓްރީ ނަންބަރު: C-0357/1996

[2] ރަޖިސްޓްރީ ނަންބަރު: C-0749/2017

ނަންބަރު TES/2021/W-012-R01 ޓެންޑަރ އިޢުލާނާ ގުޅިގެން، ޖޮއިންޓް [illegible] ބިޑު ހުށަހެޅި ފަރާތެކެވެ.

4. ބުނެވުނު ނަންބަރާ ގުޅިގެން އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުން ހުށަހެޅި ބިޑުތަކުގައި [illegible] ރިކުއަރމެންޓް އަދި ފައިނޭންޝަލް ރިސޯސް ރިކުއަރމެންޓް ފުރިހަމަ ނުވާކަމަށް ނިންމައި އެ ބިޑުތައް ޑިސްކޮލިފައި ކަމަށް [illegible] ޓެންޑަރ ބޯޑުން ނިންމިއެވެ.

5. ބުނެވުނު [illegible] [illegible] [illegible] ބިޑުތައް ޑިސްކޮލިފައި [illegible] [illegible] ޓެންޑަރ ބޯޑުން [illegible]، އެ [illegible]

5.1 މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސްގެ ނަންބަރު (IUL)13-K/13/2021/21 އިޢުލާނާ ގުޅިގެން ހުށަހަޅާފައިވާ ބިޑުތަކުގެ [illegible] މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސްގެ ނަންބަރު (IUL)13-K/13/2021/21 އިޢުލާނާ ގުޅިގެން [illegible].[3]

5.2 [illegible] މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސްގެ ނަންބަރު (IUL)13-K/13/2021/53 (15 [illegible] 2021) އިޢުލާނާ ގުޅިގެން [illegible]

---

[3] މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސްގެ ނަންބަރު (MEMO)13-P/13/2021/555 (20 އޮގަސްޓް 2021) އިންޓަރނަލް މެމޯ

ކަންކަމަށް ބަލައި މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިޝަރީޒްގެ ނަންބަރު (IUL)13-K/13/2021/53 (15 ފެބްރުއަރީ 2021) އިއުލާނާ ގުޅިގެން އެސް.ޓީ ޖީޓީޒް އާއި އެސް.ޓީ ކޮންސްޓްރަކްޝަންގެ ޖޮއިންޓް ވެންޗަރއިން ހުށަހަޅާފައިވާ ބިޑަށް އަލުން އިވެލުއޭޝަންކޮށް ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް އެންގުމަށް އެ ކޮމިޓީގެ 2021 ވަނަ އަހަރުގެ 48 ވަނަ ބައްދަލުވުމުން ނިންމިއެވެ.[4]

6. އަދި މުސްތަޤްބަލު ރިވިއު ކޮމިޓީން ނިންމި ގޮތް އިސްތިއުނާފު ހައްޤުވާ ހާލަތް އެނގެއެވެ. އެގޮތުން؛

6.1 ހ. ވިލުފުށީގައި ހައުސިންގ ޔުނިޓް ނިންމުމުގެ މަސައްކަތް ކުރުމަށް އިއުލާންކުރި ޓެންޑަރާ ގުޅިގެން ހުށަހަޅާފައިވާ ބިޑު [illegible] [illegible] ސަބަބު ހަމަވާ އަދި ބަލައިގަންނަންޖެހޭ ކަމަށާއި، އެ އިއުލާނާއި ގުޅިގެން ހުށަހަޅާފައިވާ ބިޑުތަކަށް އަލުން އިވެލުއޭޝަންކުރުމަށް ނޭޝަނަލް ޓެންޑަރ އަށް ބިޑުގެ މުއާސަލާތާ މުސްތަޤްބަލު ރިވިއު ކޮމިޓީން އަންގާފައިވާ ކަމަށް މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިޝަރީޒްގެ ނަންބަރު 13-P/PRIV/2021/473 (20 އޮގަސްޓް 2021) ސިޓީން އެންގިއެވެ.

6.2 ށ. ނޮޅިވަރަންފަރުގައި އިމާރާތް ކުރަން ހަވާލުވާ 100 ހައުސިންގ ޔުނިޓް ނިންމުމުގެ މަސައްކަތް ކޮންޓްރެކްޓް ހޯދުމަށް މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިޝަރީޒްއިން ކުރި އިއުލާނާ ގުޅިގެން އެސް.ޓީ ޖީޓީޒް އާއި އެސް.ޓީ ކޮންސްޓްރަކްޝަންގެ ޖޮއިންޓް ވެންޗަރ އިން ހުށަހަޅާފައިވާ ބިޑަށް އަލުން އިވެލުއޭޝަން ކޮށް ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް ނޭޝަނަލް ޓެންޑަރއަށް އެންގުމަށް އެ ކޮމިޓީގެ 2021 ވަނަ އަހަރުގެ 48 ވަނަ ބައްދަލުވުމުން ނިންމާފައިވާ ކަމަށް މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިޝަރީޒްގެ ނަންބަރު 13-P/PRIV/2021/703 (01 ޖޫން 2021) ސިޓީން އެންގިއެވެ.

6.3 ނ. ހަނިމާދޫ ގައި 100 ހައުސިންގ ޔުނިޓް ނިންމުމުގެ މަސައްކަތް ކޮންޓްރެކްޓް ހޯދުމަށް ކުރެއްވި އިއުލާނާ ގުޅިގެން އެސް.ޓީ ޖީޓީޒް އާއި އެސް.ޓީ ކޮންސްޓްރަކްޝަންގެ ޖޮއިންޓް ވެންޗަރ އިން ހުށަހަޅާފައިވާ ބިޑަށް އަލުން އިވެލުއޭޝަން ކޮށް ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް ނޭޝަނަލް ޓެންޑަރއަށް

---

[4] މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިޝަރީޒް ނަންބަރު (MEMO)13-P/13/2021/722 (01 ޖޫން 2021) އިންޓަރނަލް މެމޯ

އެންގުމަށް ބިޑުގެ މައްސަލަ ބަލާ މުސްތަޤިއްލު ރިވިއު ކޮމިޓީގެ 2021 ވަނަ އަހަރުގެ 51 ވަނަ ބައްދަލުވުމުގައި ނިންމާފައިވާ ކަމަށް މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސްގެ ނަންބަރު 13-P/PRIV/2021/789 (27 ޖޫން 2021) ސިޓީން އަންގައިފައެވެ.

7. އެ ނިންމުމާ ގުޅިގެން [illegible] ޓެންޑަރ ބޯޑުން އިސްތިއުނާފު [illegible] ފަރާތުގެ [illegible] [illegible] [illegible] ގުޅޭ މައުލޫމާތު ބޭނުން އޮތް ސިޔާސަތު [illegible] އެ މައުލޫމާތުތަކަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޓެންޑަރ ބޯޑުން [illegible] ނިންމި ނިންމުން [illegible] ކުރުމުން ނުވާކަމަށް ނިންމިކަމަށް [illegible] ބުނެއެވެ.

8. އިސްވެ ބުނެވުނު ބިޑުތަކުގެ އަގުން އިވެލުއޭޝަން ޓެންޑަރ އެވޯޑް ކުރުމަށް ބިޑުގެ މައްސަލަ ބަލާ މުސްތަޤިއްލު ރިވިއު ކޮމިޓީން ނިންމި [illegible] އެ ނިންމުމާ [illegible] [illegible] ޓެންޑަރ ބޯޑުން އަމަލުކުރުމުގައި ނުވާކަމަށް ބުނެ އިސްތިއުނާފު [illegible] ފަރާތުން އެ މައްސަލައެއް ސިވިލް ކޯޓަށް ހުށަހަޅައިފައެވެ.

8.1 ހދ. ހަނިމާދޫގައި ހައުސިންގ ޔުނިޓް ނިންމުމުގެ މަސައްކަތް ކޮންޓްރެކްޓް [illegible] [illegible] ބިޑު ނަންބަރު TES/2020/W-013/R01 ޓެންޑަރއާ ގުޅިގެން ހުށަހެޅި ބިޑާގުޅޭ މައްސަލަ ބަލާފައިވަނީ ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2733/Cv-C/2021 ގެ ޤަޟިއްޔާއިންނެވެ.

8.2 ހދ. ނޮޅިވަރަންފަރުގެ ހައުސިންގ ޔުނިޓްގެ މަސައްކަތް ކޮންޓްރެކްޓް [illegible] [illegible] ބިޑު ނަންބަރު TES/2021/W-012-R01 ޓެންޑަރ އިއުލާނާ ގުޅިގެން ހުށަހެޅި ބިޑާގުޅޭ މައްސަލަ ބަލާފައިވަނީ ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2763/Cv-C/2021 ގެ ޤަޟިއްޔާއިންނެވެ.

8.3 ތ. ވިލުފުށީގައި ހައުސިންގ ޔުނިޓް ނިންމުމުގެ މަސައްކަތް ކޮންޓްރެކްޓް [illegible] [illegible] ބިޑު ނަންބަރު TES/2020/W-04/R01 ޓެންޑަރއާ ގުޅިގެން ހުށަހެޅި ބިޑާގުޅޭ މައްސަލަ ބަލާފައިވަނީ ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2764/Cv-C/2021 ގެ ޤަޟިއްޔާއިންނެވެ.

9. މިއީ ސިވިލް ކޯޓުން ބެލި [illegible] މައްސަލަތަކުން [illegible] [illegible] ހުށަހެޅި އިސްތިއުނާފެވެ.

9.1 ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2733/Cv-C/2021 ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ހުށަހެޅި މައްސަލަ ބަލާފައިވަނީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2022/HC-A/52 ޤަޟިއްޔާއިންނެވެ.

9.2 ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2763/Cv-C/2021 ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ހުށަހެޅި މައްސަލަ ބަލާފައިވަނީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2023/HC-A/339 ޤަޟިއްޔާއިންނެވެ.

9.3 އަދި ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2764/Cv-C/2021 ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ހުށަހެޅި މައްސަލަ ބަލާފައިވަނީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2023/HC-A/383 ޤަޟިއްޔާއިންނެވެ.

ސިވިލް ކޯޓުން ނިންމި ގޮތް

10. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2733/Cv-C/2021 ޤަޟިއްޔާގައި ހުކުމްކޮށްފައިވަނީ، އެސް.ޓީ ކޮންސްޓްރަކްޝަން އާއި އެސް.ޓީ ޓްރޭޑް އަދި ފައިނޭންސް ރިސޯސަސްއާއި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަދި ފައިނޭންސް ރިސޯސަސްއާއި، [illegible] [illegible] [illegible] ބަލައިގަތުން، 02 ޖަނަވަރީ 2022 އިން ފެށިގެން 20 ދުވަސް ތެރޭގައި [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އެސް.ޓީ ކޮންސްޓްރަކްޝަން އަދި އެސް.ޓީ [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible].

11. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2763/Cv-C/2021 ޤަޟިއްޔާގައި ހުކުމްކޮށްފައިވަނީ، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 100 (ސަތޭކަ) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނަންބަރު (IUL)13-K/13/2021/53 (15 ފެބްރުއަރީ 2021) [illegible] [illegible] އެސް.ޓީ ކޮންސްޓްރަކްޝަން އާއި އެސް.ޓީ ޓްރޭޑް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] ގަވާއިދާއި ޚިލާފަށްކަމަށް ކަނޑައަޅައި އެ ބިމާއި ގުޅިގެން އެސް.ޖޭ ކޮންސްޓްރަކްޝަން އަދި އެސް.ޖޭ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަނޑައަޅައިފައެވެ.

12. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2764/Cv-C/2021 ޤަޟިއްޔާގައި [illegible] ބ. [illegible] އިމާރާތްކުރަން [illegible] 64 ހައުސިންގ ޔުނިޓް ނިންމުމުގެ މަސައްކަތާއި، [illegible] [illegible] އިމާރާތްކުރާ 36 ހައުސިންގ ޔުނިޓުގެ ޑިޒައިން އެންޑް ބިލްޑް އުސޫލުން އިމާރާތްކުރުމުގެ މަސައްކަތަށް އެސް.ޖޭ ކޮންސްޓްރަކްޝަން އާއި އެސް.ޖޭ [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެސް.ޖޭ ކޮންސްޓްރަކްޝަން އާއި އެސް.ޖޭ [illegible] [illegible] [illegible] ކަނޑައަޅައިފައެވެ.

އިސްތިއުނާފު ކުރެވުނު ޙުކުމުގެ ނުކުތާތައް

13. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2733/Cv-C/2021 ޤަޟިއްޔާ އަދި އެ ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2764/Cv-C/2021 ޤަޟިއްޔާ ދެގޮތުން އަންނަނިވި ނުކުތާ އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ފާހަގަކޮށްފައެވެ.[5]

13.1 ބިމުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އެ [illegible]

---

[5] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2023/HC-A/383 ޤަޟިއްޔާގެ އިސްތިއުނާފު ފޯމުގެ 6.1 ނުކުތާ އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2022/HC-A/52 ޤަޟިއްޔާގެ އިސްތިއުނާފު ފޯމުގެ 7.1 ނުކުތާ

ފުރިހަމަނުވާކަން ސާބިތުކޮށްދިނުމަށް ދައުލަތުން ހުށަހެޅި ލިޔެކިޔުންތަކަކީ [illegible] ލިޔެކިޔުންތަކެއް ކަމަށް ބަލައިގެން ނިންމި ނިންމުމުގެ ސަބަބުން، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނިންމުމަކީ **[illegible] [illegible] ވ. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]** ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އުސޫލާ ޚިލާފަށް، [illegible] [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ **[illegible] (މިނިސްޓްރީ އޮފް އިކޮނޮމިކް ޑިވެލޮޕްމަންޓް) ވ. [illegible] [illegible]** [illegible] ޤަޟިއްޔާ އާއި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ **[illegible] ވ. މިނިސްޓްރީ އޮފް ޓްރާންސްޕޯޓް އެންޑް ސިވިލް އޭވިއޭޝަން** ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އުސޫލާއި ދައުލަތުގެ މާލިއްޔަތުގެ ގަވާއިދުގެ 10.45 ވަނަ މާއްދާ އާއި 10.46 ވަނަ މާއްދާއާ ޚިލާފަށް ނިންމާފައިވާ ނިންމުމެއް ކަމަށެވެ.

14. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2764/Cv-C/2021 ޤަޟިއްޔާއާ ގުޅިގެން އިސްވެ ބަޔާންކުރެވުނު ނުކުތާގެ އިތުރުން، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2764/Cv-C/2021 ޤަޟިއްޔާ[6] އަދި ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2763/Cv-C/2021 ޤަޟިއްޔާ[7] އިސްތިއުނާފުކުރުމުގައި އަންނަނިވި ނުކުތާ ދައުލަތުން ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ.

14.1 މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސްގެ ނަންބަރު (IUL)13-K/13/2021/53 (15 ފެބްރުއަރީ 2021) އިޢުލާނާއި އަދި ނަންބަރު (IUL)13-K/13/2021/21 (02 ފެބްރުއަރީ 2021) އިޢުލާނަށް ހުށަހެޅި [illegible] [illegible] [illegible] ގުޅިގެން [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދައުލަތުގެ މާލިއްޔަތުގެ ގަވާއިދުގެ [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2764/Cv-C/2021 ޤަޟިއްޔާ އަދި ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު

---

[6] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2023/HC-A/383 ޤަޟިއްޔާގެ އިސްތިއުނާފު ފޯމުގެ 6.2

[7] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2023/HC-A/339 ޤަޟިއްޔާގެ އިސްތިއުނާފު ފޯމުގެ 6.1

2763/Cv-C/2021 ގެ ޝަރީޢަތުގައި ކަނޑައަޅާފައިވަނީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ **[illegible] ވ. [illegible]** ގެ މައްސަލައިގައި، [illegible] ފަރާތުން [illegible] [illegible] އަދި ކޯޓުން ހުށަހެޅި [illegible] [illegible] ފައިސާ [illegible] [illegible] އަދި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ **[illegible] ވ. [illegible] ([illegible])** [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 143 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާ ޚިލާފުވާކަމަށެވެ.

15. އަދި ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2733/Cv-C/2021 ގެ [illegible] ގުޅިގެން [illegible] ބަޔާންކުރެވުނު ނުކުތާގެ ތެރެއިން، އަންނަނިވި އިސްތިއުނާފު ނުކުތާ[9] ފާހަގަކޮށްލައިފީމެވެ.

15.1 ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2733/Cv-C/2021 ގެ [illegible] އިސްތިއުނާފު ޙައްޤުވާ ފަރާތުގެ [illegible] (specific performance) [illegible]

---

[9] ހައިކޯޓުގެ [illegible] ނަންބަރު 2022/HC-A/52 ގެ އިސްތިއުނާފު ފޯމުގެ 7.2 ނުކުތާ

އިސްތިއުނާފު ކުރި ފަރާތުގެ ވާހަކަ

16. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2733/Cv-C/2021 ޤަޟިއްޔާ އަދި ނަންބަރު 2763/Cv-C/2021 ޤަޟިއްޔާ އަދި ނަންބަރު 2764/Cv-C/2021 ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާތަކާ ގުޅިގެން އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތުން މައިގަނޑު ގޮތެއްގައި ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ އަންނަނިވި ކަންކަމެވެ.

16.1 ބީލަމުގެ މައްސަލައަށް ބަލާ މުސްތަޤިއްލު ރިވިއު ކޮމިޓީގެ ނިންމުމަށް ނޭޝަނަލް ޓެންޑަރ ބޯޑުން އަމަލުކުރުމަށް ލާޒިމްވާތީ، އެ އެންގުމަކީ ބީލަމުގެ ނަތީޖާ އިއުލާން އަންގާފައިވާ އެންގުމާއެކު ކަމަށެވެ.

16.2 އިސްތިއުނާފަށް ރައްދުވާ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ބީލަމުގައި ބިޑް ޑޮކިއުމަންޓްގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އެސްޓިމޭޓް ރިކުއަރމަންޓާއި ފައިނޭންޝަލް ރިކުއަރމަންޓް މިނިމަމް ރިކުއަރމަންޓާއި މި ޝަރުޠުގައި އެ ރިކުއަރމަންޓް ފުރިހަމަކޮށްފައިވާ ކަމަށް މުސްތަޤިއްލު ރިވިއު ކޮމިޓީން ނިންމި ނިންމުމަށް ނޭޝަނަލް ޓެންޑަރ ބޯޑުން އަމަލުކުރުމަށް ލާޒިމްކަމަށް ނުޖެހޭ ކަމަށެވެ.

16.3 އިސްތިއުނާފަށް ރައްދުވާ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ބީލަމުގެ ބިޑް ޑޮކިއުމަންޓްގައި އެއްގޮތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ބީލަމެއް ނޫން ކަމަށެވެ. އެގޮތުން އިޢުލާނުގެ ޝަރުޠުތަކާއި ބިޑްގައި ބޮޑު ކޭޝް ފްލޯގެ ޓޭބަލްގައި ހުށަހަޅަންޖެހޭ އަދަދު އެކައުންޓްގައި ހަމަޖެހޭ، ފައިނޭންޝަލް ރިކުއަރމަންޓް ފުރިހަމަކުރާ ކަމަށެވެ. ބިޑާއި އެކު ހުށަހަޅާފައިވާ ބޭންކް އޮފް ސިލޯން އިން "އެސް.ޓީ ކޮންސްޓްރަކްޝަން އެންޑް ޓްރޭޑިންގ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް" އަށް 04 އޮކްޓޫބަރު 2011 ގައި ދޫކޮށްފައިވާ "ބީ- ކެޓަގަރީ ލައިސަންސް" މި ރަޖިސްޓްރީ ބިލްޑިން ހުށަހެޅި ބިޑްފޯމުގެ ނަމުގައި ދޫކޮށްފައިވާ ސިޓީއެއް ނޫން ކަމަށާއި، 2017 ވަނަ އަހަރު ކުންފުނީގެ ނަން ބަދަލު ވެފައި އޮތުމާ، އެ ސިޓީ ދޫކުރުމުގެ 10 އަހަރު ފަހުން ހުށަހަޅާފައިވާ ބީލަމާއެކު ކުންފުނީގެ ނަމަކީ ނަމުގައި ދޫކޮށްފައިވާ ސެޓުފިކެޓާއި ކުންފުނިވެރިޔާއި، އެ ފެސިލިޓީއެއް ބިޑުން ހުށަހެޅުމުގެ ސަރަހައްދު ހަވާލާދީ އަދި ބަލައި އަދި ޓެންޑަރުތަކުން ފެސިލިޓީއާއެކު އެންޑޯސް އެއްވެސް

ލިޔުމެއް ބިލުތަކާއެކު އެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައި ނެތް ކަމަށެވެ. އިތުރު ޤާނޫނުތަކުން ހުށަހެޅުމަކީ ބިލެއް ހުށަހަޅާ ފަރާތުގެ ޒިންމާއެއް ކަމަށާއި އެއީ ނޫސްވެރިކަމާ ޖުޑިޝަރީ ބޭނުމާ ޒިންމާއެއް ނޫންކަމަށެވެ. މަދަނީ އިސްތިޢުނާފު ކުރުމުގެ ފަރާތުގެ ރަޖިސްޓަރީގައި އެމްޑީޕީއަށް ރިޕޯޓުކުރުމުން ފުރިހަމަ ނުވާކަމަށް ނިންމާފައިވަނީ ބިޑް-ނިއު ބޭ ޤާނޫނުގެ އެއްގޮތަށް ހުށަހަޅާފައިނުވާތީ ކަމަށެވެ.

16.4 މިމައްސަލައިގައި ދަޢުވާކުރާ ނަގާފައިވާ ފުރުޞަތު އެފަރާތުން އެދިފައިވާ ކަމެއް ނޫންކަމަށާއި އެގޮތުން ނޫސްވެރި ޚިދުމަތް ބޭނުން ދައުލަތުގެ މާލިއްޔަތު ގަވާއިދު ދިރާގު އަދަދުކުރެވިފައިވާ ކަމަށް ކަނޑައެޅުމާއި، ގެއްލުމުގެ ބަދަލު ހޯދުމަށް ދައުލަތުކުރުމުގެ ދަށުގެ ޝަރުޠުކަމަށް ކަނޑައެޅި ކަނޑައެޅުމަށް އިސްތިޢުނާފު ދަޢުވާ ފަރާތުން ދަޢުވާކުރާ ފަރާތަށް އެދުން ފުރުޞަތު ނޫންކަމާއި އެފަރާތުން ހުށަހެޅި ދައުލަތުގެ ވެސް އެދުން ފުރުޞަތު ނޫންކަމާއި އެފަރާތުން އެދިފައިވާ ފުރުޞަތު ބޭނުން ގެއްލި ނިންމުމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ގާތުހޯދާ **ޝަރީޢަތަށް ރިފަރެކްޓް ނަ. ބަރުޒެދޭ ބަޑްގަދު ފަނޑިޔާރު ދެއްކުނު ގަނޑުދޮށް ފިޔަވައި ރިވިއު. ދިރާގު ދައުލަތު (މިނިސްޓްރީ އޮފް ޖަސްޓިސް އެންޑް ސިވިލް ސަރވިސް)** މައްސަލައިގައި މަސްލަހަތުގެ ފަރާތުން ފައިސާކުރުމަށް އެދިފައިނުވާ، މަދަނީ ކޯޓުން ހުށަހަޅާ ބަލާފައިނުވާ ވެއްޓިފައިވާކަން ފައިސާގެ ކޮށްގެން ނުވާކަމަށް ބަރާބަރަކަށް އެކިގޮތް ދިވެހި ނިންމާފައިވާ ނިންމުމެއް ކަމަށެވެ.

16.5 މަދަނީ ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2733/Cv-C/2021 މައްސަލައިގައި، އިސްތިޢުނާފު ދަޢުވާ ފަރާތުގެ ބިޑު ވެސް ހިމެނޭގޮތުން އަދަދު ބަޔާން އިތުރުވާއި ކަރުދާސްތައް އެއްގޮތް މަތިން މާއްދާ ލިޔުން ފަރާތަކުން ހުށަހަޅާފައިވާ ބަޔާނުގައި ތަފުސީލު ގާއިމުވާއިރު އެ މަޤްބޫލު ބިންވަނީ ފަރާތަކުން ދަތުރުކުރުމަށް އެއްބަސްވުމާއި ސޮއިކުރިކޮށް ކަމާއި މުޢާމަލާތް ނިންމިއިރު އެ އެއްބަސްވުމަށް ބޮޑު ކުރެންވީގޮތް އެފަރާތަށް ލިބޭނެ ގެއްލުމަށް ރިޢާޔަތްކުރަން ނުވާކަމަށެވެ. ކޯޓުން ނަގައިދީ

ފަރުވާއަކީ އެންމެހައި ފަރާތްތަކުގެ ޙައްޤުތަކަށް ރިޢާޔަތްކޮށް ޢަދާލަތުގެ ހަމަތަކުގެ މަތިން ނަގައިދެވޭ އިންސާފުވެރި ފަރުވާއަކަށް ވާންޖެހޭނެ ކަމަށެވެ. މިމައްސަލައިގައި ވަކިގޮތަކަށް ޢަމަލުކުރުމަށް އަމުރުކުރަންޖެހޭ ފަދަ ޙާލަތެއް މެދުވެރިވެފައިވާ ކަމަށް ބަލައި އެފަދަ ނިންމުމެއް ނިންމި ސަބަބު ސާފުކޮށްދީފައި ނުވާކަމަށެވެ.

އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން އެދޭގޮތް:

17. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2733/Cv-C/2021 ޤަޟިއްޔާއާ ގުޅިގެން އެދިވަޑައިގަތީ، އެ ޤަޟިއްޔާގައި [illegible] ޙުކުމް ބާޠިލުކުރަން ކަނޑައަޅައި [illegible] [illegible] [illegible] ފައިނޭންސަލް [illegible] ދެއްކުމަށެވެ.

18. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2763/Cv-C/2021 ޤަޟިއްޔާއާ ގުޅިގެން އެދިވަޑައިގަތީ، އެޤަޟިއްޔާގައި [illegible] ޙުކުމް ބާޠިލުކުރަން ކަނޑައަޅައި، [illegible] [illegible] [illegible] ފައިނޭންސަލް [illegible].

19. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2764/Cv-C/2021 ޤަޟިއްޔާއާ ގުޅިގެން އެދިވަޑައިގަތީ، އެ ޤަޟިއްޔާގައި [illegible].

އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުގެ ވާހަކަ

20. އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުގެ ޖަވާބުގައި ޖުމްލަކޮށް ފާހަގަކޮށްފައިވާތީ، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނިންމުން މައިގަނޑު ގޮތެއްގައި ބިނާކޮށްފައިވަނީ Doctrine of Exhaustion of Remedies ނުވަތަ [illegible] ހައްލު ހޯދުމުގެ ނިޒާމުގައި އަމަލުކުރުމަށް ކަނޑައެޅިފައިވާ އިޖުރާއަތްތަކުގެ މައްޗަށް ކަމަށްވާއިރު، މިއީ ހުކުމް ބިނާކުރި މައިގަނޑު ސަބަބު ކަމަށްވާއިރު އެކަން ޤާނޫނާ ޚިލާފު ގޮތެއް އިސްތިއުނާފުގައި ބަޔާންކޮށްދީފައި ނުވާކަމަށެވެ.

21. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނިންމުން [illegible]

22. ސިވިލް [illegible]

23. އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުން [illegible]

ހުށަހެޅި ބޭންކް އޮފް ސިލޯނުން ދޫކޮށްފައިވާ ކެޝް ފެސިލިޓީ ލިޔުން ބަލައި ނުގެނުމަށް ނިންމާފައިވަނީ އެއީ 'އެސް.ޓީ ކޮންސްޓްރަކްޝަން އެންޑް ޓްރޭޑް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް' އަށް ދޫކޮށްފައިވާ ކެޝް ފެސިލިޓީ އަކަށް ވުރެން ކަމަށާއި އެސް.ޓީ ކޮންސްޓްރަކްޝަން ޓްރޭޑިންގް ބިލްޑިންގް ހުށަހަޅާފައިވާން ކަމަށާއި އިތުރުން ކުންފުނީގެ ނަމުން ބަދަލު އަމިއްލަ ފަރާތުން އޮތްކަމަށެވެ. އަދި ބިލް ނުސަރަހައްދު ޓެންޑަރ

ބޭންކް ޑިސްކައުންޓް ކޮށްދީ ކެޝް ފެސިލިޓީއާއި ކެޝް ފެސިލިޓީ ސެކިއުރިޓީ ކޮށްދިނުން ކުންފުނީގެ ނަމުގައި ދޫކޮށްފައިވާކަމަށެވެ. ކުންފުނީގެ ނަމުން ބަދަލު އަމިއްލަ ފަރާތުން ކަމެއް ކެޝް ފެސިލިޓީ ހުށަހަޅައިދެން ބީ.އޯ.ސީ ސެކިއުރިޓީއަށް ކަމަށް ބަލައިގަނެވިފައިވާ ކަމަށެވެ.

24. އަދި ބިލުގެ ދަފުތަރުގައި އެގްރީމެންޓް ރިކުއަރމަންޓް ގެރެންޓީން ބަޔާންކޮށްފައިވާ ބީ.އޯ.ސީ ސެކިއުރިޓީއާއި ލޯނު ސެކިއުރިޓީއަށް މި ދެ ސެކިއުރިޓީ ހިމަނައި އިތުރު ސެކިއުރިޓީ 'އެގްރީމެންޓް ރިކުއަރމަންޓް' ގެ ދަށުގައި ހިމެނުނަސް އެހެން ސެކިއުރިޓީއެއް ހުށަހަޅާފައި ކަމަށާއި، ނަމަވެސް ބޭންކުން ވަކި ހިމެނޭ ސެކިއުރިޓީ އެގްރީމެންޓް ރިކުއަރމަންޓްގެ ޝަރުތުގައި ނުހިމެނޭ ކަމަށާއި އަދި ބީ.އޯ.ސީ ފަށް ފޯރުކޮށް ހުށަހެޅުމުން މީގެ ޑިޕޮޒިޓް ރޭޓު ނުކުތް ކަމަށެވެ. ބޭނުމަކީ ހުށަހަޅާފައިވާ ބީ.އޯ.ސީ ގައި މުޢާމަލާތުގެ އެއްބަސްވުން އެކަމުގެ ތަފްސީލު ކުރެވިފައި ބީ ފިޔަވައި ކުންފުނީގެ އަބަދުވެސް ކުރި ކަމެއް ކަމަށެވެ. އިސްތިޢާނާ ހުށަހެޅުމާ ގުޅުންހުރި ވިޔަފާރިއާ ތަޢާރުފް ކުރުމަކީ ބިލުގައި ބީ ބަޔާންކޮށްފައި ވާނީ ގެރެންޓީ އެގްރީމެންޓް އަދި ބީ.އޯ.ސީ ހުށަހެޅުމާއި ސެކިއުރިޓީގެ ތަފްސީލު ގެރެންޓީ މުއާމަލާތުގެ އެކި އަދި އޭގެ ބީ.އޯ.ސީ ގެ ފަރާތުން އިޢުތިރާފު ބީ.އޯ.ސީ އާ ގުޅުން ސެކިއުރިޓީ ފަރާތްތަކުގެ އެއްބަސްވުމާއި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ބީ.އޯ.ސީއިން އެއްގޮތް އޮތުކަމަށެވެ.

25. ނަމަވެސް ހައިކޯޓުގެ ދާއިރާގައި މުއާމަލާތް ގެ ޝަރީޢަތް ބުނެ ވަކި ފަރާތަކަށް އިޝާރާތްކޮށް އެއްބަސްވުމުގެ ސެކިއުރިޓީގައި ވަކިކޮށް ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2733/Cv-C/2021 ގެ ޝަރީޢަތުގައި ހުކުމްކުރުމުގައި އެކަމަށް ދިފާޢުކޮށްފައި ހުށަހެޅުމުގެ މުއާމަލާތް ފާހަގަކޮށްފައިނުވާ، އެ މުއާމަލާތުގައި ސިވިލް

ކޯޓުން ވަގުތީ އަމުރެއް ނެރެދީފައި ވަނީކަން އެފަރާތަށް ދައުލަތުން ފައިސާ ދެއްކުމަކީ ކޮށްދޭން ވާނެ ކަމެއް ނޫންކަމަށެވެ.

26. އެދިފައިވާ ކަންކަން ފިޔަވައި އެހެން ކަންތައްތަކަށް ބުނުން ނުކުތުމާ ގުޅޭ އުސޫލާ ގުޅޭ ފާހަގަކުރި ނުކުތާގެ ޖަވާބުގައި ބުނެފައިވަނީ، އެދިފައިނުވާ ކަންކަމުގެ ބުނުން ކޯޓުތަކުގެ އާންމު އުސޫލަކީ، އެދިފައިވާ ގޮތް ފިޔަވައި އެހެން ގޮތަކަށް ބުނުން ކޮށްދިނުން ކަމަށްދީފައިވާ އެކަން އެގޮތަށް ކުރިއަށްގެންދާ މަސައްކަތުގައި ބަޔާންކުރުމުން އެކަން ކުރެވިދާނެ ކަމަށް ހައިކޯޓުގެ **އަޙުމަދު ސަޢީދު ވ. މުޙައްމަދު ވަޙީދު** [illegible] ބަޔާނާއި [illegible] ކަމަށެވެ. އަދި ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ **[illegible] ވ. [illegible]** [illegible] އަށް ބުނުމުން އެދިފައިވާ ގޮތަށް [illegible] ނުކުތާތަކަށް އެކަމާ ކަމަށެވެ. މިމައްސަލައިގައި 'ގެއްލުމުގެ ބަދަލަށް [illegible] ކަމަށް'[1] ބުނުމުގައި ކަނޑައެޅިފައިވާ މައްސަލައިގެ ހިދުން ވަކި މައްސަލަތަކުގެ ހިލާފުކުރުމުގެ ގޮތުން ކަމަށް މައްސަލަ ނިންމި ގޮތުގެ ރިޕޯޓުގައި ފާހަގަކުރެވުނު ނުކުތާތަކުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަމަށާއި، އެއީ އެކަށީގެންވާ މަސައްކަތެއްކަމަށްތޯ ނުވަތަ ނޫންތޯ އެކަން ބަލަނީ އިސްތިއުނާފުގައި ދައުލަތުން ފާހަގަކޮށްފައިވާ ކަމަށެވެ.

އިސްތިއުނާފު [illegible] [illegible] [illegible]

27. އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ ފަރާތުން އެދިފައިވަނީ އިސްތިއުނާފުގެން ހުށަހެޅި [illegible] [illegible] ވަސީލަތްތައް ނިންމާފައިވަނީ [illegible] އަދި [illegible] އުސޫލުތަކާ އެއްގޮތަށް ކަމަށް ކަނޑައަޅައިދިނުމަށް އެ އިސްތިއުނާފުގައި ކޮށްފައިވާ ބުނުމަށް ބަދަލު ގެންނަންޖެހޭ ތަނެއް ނެތްކަމަށް ކަނޑައަޅައިދިނުމެވެ.

ފާހަގަކުރެވުނު ކަންކަން

28. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2733/Cv-C/2021 ޤަޟިއްޔާ އަދި ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2764/Cv-C/2021 ޤަޟިއްޔާގެ ގޮތުން، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

29. ބަދަލުގެ މައްސަލަތައް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކޯޓުން [illegible]

30. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކޯޓުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible][9] [illegible][10] [illegible].[11]

---

[9] . ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2733/Cv-C/2021 ޤަޟިއްޔާގެ ޝަރީޢަތު ހުކުމްނާމާގެ 5 ވަނަ ނުކުތާ

[10] . ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2733/Cv-C/2021 ޤަޟިއްޔާގެ ޝަރީޢަތު ހުކުމްނާމާގެ 7 ވަނަ ނުކުތާ

[11] . ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2733/Cv-C/2021 ޤަޟިއްޔާގެ ޝަރީޢަތު ހުކުމްނާމާގެ 8 ވަނަ ނުކުތާ

31. މީގެއިތުރުން ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންކަމަށް ބަލާއިރު، އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތުން ދަށު ކޯޓުގައިވެސް ދެއްކި ވާހަކައަކީ، އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުގެ ކިބައިގައި [illegible] ފުރިހަމަނުވާ ކަމުގެ ވާހަކަ ކަމަށާއި، އެހެންނަމަވެސް އެކަމުގައި މުސްތަޙިއްޤު [illegible] [illegible] [illegible] ނިންމާފައި [illegible] ކަމުގައި ދަށު ކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރު ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. އެހެންކަމުން، މުސްތަޙިއްޤު [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ [illegible] ދަށު ކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރު ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.[12]

32. މީގެ އިތުރުން ދަށުކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރު [illegible],[13] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].[14]

33. [illegible] އިސްތިއުނާފު [illegible] [illegible].

34. [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

---

[12] ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2733/Cv-C/2021 ޤަޟިއްޔާގެ ޝަރީޢަތުގެ ޙުކުމުގެ 10 ވަނަ ނުކުތާ

[13] ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2764/Cv-C/2021 ޤަޟިއްޔާގެ ޝަރީޢަތުގެ ޙުކުމުގެ 9 ވަނަ ނުކުތާ

[14] ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2764/Cv-C/2021 ޤަޟިއްޔާގެ ޝަރީޢަތުގެ ޙުކުމުގެ 15 ވަނަ ނުކުތާ

މައްޗަށެވެ. ދަށު ކޯޓުން އެ ނުކުތާގައި ނިންމިފައިވާ އިސްތިއުނާފު ކޮށްފައި ނުވާތީ، އިސްތިއުނާފު ކުރިއިރު ހުށަހެޅި ނުކުތާތައް ފިޔަވައި، އެހެން އެއް ނުކުތާއެއް ހުށަހެޅި ނަމަވެސް، އެ މައްސަލައިން ޙުކުމުގައި އެ ނުކުތާތައް ބަލައިނުގަތުން ކަމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 33 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)[15] ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާތީ، އެއީ ދިފާޢު އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތުން ދައްކަން އޮތް ވާހަކައެއް ކަމުގައި ނުދެކެމެވެ.

35. ނާސަބަށް ޖެންޑަރ ކޯޓުން އިސްތިއުނާފު ކުރުމާ ފަރާތުގެ ބަޔާން ސްޓޭޓްމަންޓުގައި ކުރުމުން، އެކަމުގައި އަމުރުކުރެވުނު އެއްގޮތަށް އިޖުރާއަތު ފުރިހަމަ ކުރިކަމުގެ ސަބަބުން ދަށުކޯޓުގައި ދޫކޮށްލުމަށް ނަތީޖާ، މެސެޖުގައި ރިޕޯޓު ކުރިޔަން، އިސްތިއުނާފު ކުރުމާ ފަރާތުގެ ބޭނުން ޑިޕާޓްމަންޓަކަށް ސަރުކާރުގެ، ބަޔާންކޮށްދިނުމުގެ ޑިޕާޓްމަންޓުގެ ކަނޑައެޅިފައިވާ، އިނދިވިދުވަހު އެއްބަސްވެ ވަކީލުންނަށް ނަސަބަށް ޖެންޑަރ ކޯޓުން ކުރަންޖެހޭ ކަރުދާހު ސިވިލް ކޯޓުން ކަނޑައެޅިފައިވާ ނުކުތާ އިސްތިއުނާފު ކުރުމާ ފަރާތުން، އިސްތިއުނާފު ކުރުމާ ފަރާތުގެ ބަޔާންގައި، ބެލި ރިޕޯޓުންނެވެ ވިދާޅުވެ ނުކުތާއަކީ މައްސަލަ ހުށަހެޅިފައިވާ އިސްތިއުނާފާ ނުކުތާއަކީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 33 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)[16] ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އުސޫލުން ދިފާޢުކޮށްދެވޭނެ، މި މައްސަލައިގައި ބަލައިގެން ދާ ކަނޑައެޅޭނެ ނުކުތާއެއް ނޫނެވެ.

36. އަދި ސިވިލް ކޯޓުން ހުކުމްކުރި ނަންބަރު 2733/Cv-C/2021 މައްސަލާ އަދި އެ ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2764/Cv-C/2021 މައްސަލާގައި، އިސްތިއުނާފު ކުރުމާ ފަރާތުން ދިފާޢުކޮށްފައިވާ ހުކުމްކުރުމާމެދު، ބިލުގައި 2 ނަންބަރުގެ ބަޔާންކުރާ ގޮތުން މަސްއޫލު ނޫނީ ކޯޓުގައި އެއްގޮތަށް ވާއިރު، އެ

---

[15] . ޤާނޫނު ނަންބަރު: 22/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓާބެހޭ ޤާނޫނު)ގެ 33 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ). އިސްތިއުނާފުގެ ކަރުދާހު ހުށަހަޅާ ނުކުތާތައް ފިޔަވައި، އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު ކުރިއަށް ގެންދިޔުމާ މައްސަލައިގައި އެ ކުރެވިފައިވާ ހުކުމް ބަލައިގަތުމަށްފަހު، އެ މައްސަލަ ބައްލަވައިދެނުން ނިމުމުގައި އެ ނުކުތާތައް ބަލައިނުގަތުމަކަށް އަޅަނުގެ އިސްތިއުނާފުގައި ކަނޑައަޅާނުވާނެއެވެ.

[16] . ޤާނޫނު ނަންބަރު: 22/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓާބެހޭ ޤާނޫނު)ގެ 33 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ). އިސްތިއުނާފުގެ ކަރުދާހު ހުށަހަޅާ ނުކުތާތައް ފިޔަވައި، އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު ކުރިއަށް ގެންދިޔުމާ މައްސަލައިގައި އެ ކުރެވިފައިވާ ހުކުމް ބަލައިގަތުމަށްފަހު، އެ މައްސަލަ ބައްލަވައިދެނުން ނިމުމުގައި އެ ނުކުތާތައް ބަލައިނުގަތުމަކަށް އަޅަނުގެ އިސްތިއުނާފުގައި ކަނޑައަޅާނުވާނެއެވެ.

ކޮމިޓީގެ ނިންމުން ބަދަލުކުރުމުގެ ބާރު ނޭޝަނަލް ޓެންޑަރ ބޯޑަށް ލިބިގެންވާތީ، ބީލަން އިވެލުއޭޓްކޮށް އެވޯޑްކުރުމަށް ނުވަތަ ރިކުއަރމަންޓް ފުރިހަމަވާ ކަމަށް [illegible] ކަނޑައަޅައި، ބީލަން އިވެލުއޭޓްކޮށް އެވޯޑް ކުރުމަށް ފިނޭންސް މިނިސްޓްރީއާއި ނޭޝަނަލް ޓެންޑަރ ބޯޑުގެ މައްޗަށް އަންގައި އަމުރުކޮށްދިނުމަށެވެ.

37. ދަށު ކޯޓުން ކަނޑައަޅުއްވާފައިވަނީ، [illegible] [illegible] ކޮމިޓީގެ ނިންމުން ނޭޝަނަލް ޓެންޑަރ ބޯޑުން [illegible] [illegible] 2 [illegible]

38. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2763/Cv-C/2021 ޤަޟިއްޔާ އަދި ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2764/Cv-C/2021 ޤަޟިއްޔާގެ [illegible] އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު [illegible] ނުކުތާގައި [illegible]

39. [illegible] ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2764/Cv-C/2021 ޤަޟިއްޔާ އަދި ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2763/Cv-C/2021 ޤަޟިއްޔާގައި [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ **ފުލްބެންޗް** [illegible]

ފައިސާތަކުރަން އުޅުއްވިނަމަ، އަދި ކޯޓަށް ހުށަހެޅި ބަޔާނުގައިވާ ވަޒީފާއާބެހޭކަން ފައިސާތަކާ ކޮށްގެން ނުވާނެކަމަށް ބަޔާންކުރާ އުސޫލާއި ޚިލާފަށް، އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ **ރިޕޯޓް އިންވެސްޓްމަންޓް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް ވ. ދިވެހި ދައުލަތް (މިނިސްޓްރީ އޮފް ޓްރާންސްޕޯޓް އެންޑް ސިވިލް އޭވިއޭޝަން)** ގެ މައްސަލައިގައި، އުޅުއްވިނަމަ ބަދަލުން ނަގައި ދިނުމަކީ ސަރުކާރުން އެއްބަސްވެފައިވާ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފު ކަމަށް ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ އުސޫލާ ޚިލާފު، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 143 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާ ޚިލާފުކަމަށެވެ.

40. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނިންމުމަށް ބަލާއިރު، އިސްތިއުނާފު ކުރި ފަރާތުން ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަދައިން، ގެއްލުމެއް ލިބިފައިވާނަމަ، އެ ގެއްލުމުގެ ބަދަލު ހޯދުމަށް ދައުވާކުރުމުގެ ޙައްޤު އޮތްކަމަށް ކަނޑައެޅިފައިވެއެވެ. އެފަދައިން ބަޔާންކޮށްފައިވާ ސަބަބެއް ކަމުގައި ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމުން ލިބޭ ގެއްލުމަކީ، މުއައްސަސާ ހުށަހެޅުމުން ފެނަ ދުވަސްތަކުގެ ވޭނާއި ވޭތިވުމާ، ޢިއްޒަތަށް ހުރިހާކަން ފަރާތުން ބަޔާންކުރާ ގެއްލުމަށް މާއްދީ ގެއްލުމާ ދެމެދު، ދަރުބާރުގެ އިސްތިއުނާފު ސަބަބުން މާއްދީ ގެއްލުންތަކާ ކުރިމަތިވެފައިވާ ޢިނާޔަތްތަކުން އަންނަން ޖެހޭނީ، އިސްތިއުނާފު ކުރި ފަރާތުން އެދިފައިވާ ފަދަ ނަގައިދިނުން ނުކުރެވުނެވެ.

41. ހަމައެހެންމެ، ފަރާތްތައް ނަގައިދިނުމަކީ އިސްތިއުނާފު ކުރި ފަރާތުން ބަޔާންކުރި ނަމަވެސް، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނިންމުމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ ގެއްލުމެއް ލިބިފައިވާނަމަ، އެ ގެއްލުމުގެ ބަދަލު ހޯދުމަށް ދައުވާކުރުމުގެ ޙައްޤު އޮތްކަމަށެވެ. ގެއްލުމުގެ ބަދަލު ދޭންޖެހޭކަމަށް ނުވަތަ ގެއްލުމުގެ ބަދަލުގެ ޢަދަދެއް ކަނޑައެޅިފައި ނުވެއެވެ.

42. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2763/Cv-C/2021 މައްސަލާގެ ޝަރީޢަތް ބަލާއިރު އެ ޝަރީޢަތުގައި، ހާޟިރުކުރެވުނު ޗެކަށް ބޮޑު، ފޯރިޔައްމަކުން ސާބިތުވާ އަދި މުސްތަޤްބަލު ދިނުމަށް ބަލާ ކަނޑައަޅާފައިވާ ދައުވާގެ މުޅިއަދަދު ގެއްލުނު ހިފެހެއްޓި ކަމަކާ ގުޅިގެން، އިސްތިއުނާފު ކުރި ފަރާތުން އެ މައްސަލައިގައި ހޯދުމަށް އެދިފައިވާ ފަދަ ނަގައިދިނުން ނުކުރެވުނެއް ކަނޑައެޅިފައިވެއެވެ. އެހެންނަމަވެސް، އިސްތިއުނާފު ކުރި ފަރާތުން އެ ޝަރީޢަތުގައި ހުށަހަޅާފައިވާ އަދި ހަމައެހެންމެ، މި

މައްސަލައިގައި އިސްތިއުނާފު ކުރި ފަރާތުން، އިސްތިއުނާފަށް ހުށަހަޅާފައިވަނީ ދެ ޤަޟިއްޔާގެ ޙުކުމުގެ ބައެއް (ބަދަލު ހޯދުމަށް ދައުވާކުރުމުގެ ޙައްޤު އޮތްކަމަށް ކަނޑައެޅި ބައި) ކަމުގައިވާއިރު، އިސްތިއުނާފު ނުކުތާތަކަށް ޖަވާބުދިނުމުގައި، އިސްތިއުނާފު ހަށަދާ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވަނީ، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2763/Cv-C/2021 ޤަޟިއްޔާގެ ޙުކުމް ނުގެނެއްޖެކަމެވެ.

43. ކޯޓަށް ހުށަހެޅިފައިވާ ޗެކުގެ ރިޕޯޓުގެ މައްސަލައާ ނިސްބަތުން، އަސާސީގެ މަޖިލީހުގައި، ކުރިން މައްސަލަ ހުށަހެޅުއްވުމުން ފަހު ހަވާލު ކަންކަން ދޫކުރެއްވުމުގެ މުސްތަޤުބަލު ކަމަކަށް ވޯޓް އެއްވެސް ހުރިހާ އަދިވެސް އޮތީ މައްސަލައާ ހުށަހަޅާ ކަންތައް ފަސޭހައިން ހަވާލުކުރެވޭނެ، އެ ރިޢާޔަތް ކުރެވޭ އެ ހިސާބުގައި ބާރުވެރިން ހުރި މަސްއޫލިއްޔަތު ހުރިހާ ގޮތަކަށް ނަގާފައެވެ. އަދިއަލުން މިގޮތަށް ހަވާލުކުރުމުގައި، ޢަދާލަތު ހަމައަށް ނަގައިދޭން ނިންމަނީ، އަދާލަތުގައި އޮތުމަށް އިންސާފުވެރި ރުހުން ގެއްލުމެއް ދިނުމަށް އަދާލަތުގެ ބަދަލު ދިނުމުގެ ފުރުސަތެވެ. އަދި ޢިއްދަތާއިދިނުމުގެ ފުރުސަތު ނުލިބުނެވެ. އަދިއަލުން، ދަސްތޫރުގެ ފަރާތުން އޮޅުވައިލުމަކަށް ޓީވީ ރިޕޯޓް ހަވާލު މައްސަލަތަކުގައި ކަނޑައެޅި ހުކުމް ބަލަން ޢިއްދަތާއި، އޮޅުވާ ފަހަރު ސަލާމަތް ނަގައިދިނުމަށް، އަދާލަތުގައި އެއް މަގަކީ ގެއްލުމުގެ ބަދަލު އަދާކުރުމަށް ބަލަހައްޓަން ޖެހޭނެއެވެ. އަދިއަލުމަށް، އެ މައްސަލައިގައި އެފަދަ ގެއްލުމުގެ ބަދަލަށް އޮޅުވައި ނަގާދޭ، ގެއްލުމުގެ ބަދަލުގެ މިންވަރު ކަނޑައަޅައިދިނުން އެއްގޮތް ދަޢުވާގެ ބަޔާން ނަގާފައެވެ. މި މައްސަލައިގައިވެސް، ގެއްލުމުގެ ބަދަލު އަދާގެ ބަޔާން ހުށަހެޅުމުގެ ބަޔާން މައްސަލަ ވަކި ނިންމާފައެވެ. ގެއްލުމުގެ ބަދަލުގެ ދަޢުވާއިއްޔާ ނަގާފައެވެ. އަދިއަލުން ދަށު ކޯޓުން މި ޤަޟިއްޔާގައި ގެއް ނިންމުމުގައި ވާހަކަ ހުށަހަޅާ ކަމުގައި ނުހުރެއެވެ.

44. މީގެ އިތުރުން، އިސްތިއުނާފު ކުރި ފަރާތުން، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2733/Cv-C/2021 ޤަޟިއްޔާއާ ގުޅިގެން ހުށަހަޅާފައިވާ ދެވަނަ އިސްތިއުނާފު ނުކުތާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންކަމަށް ބަލާއިރު، މައްސަލައިގައި އުފުލާފައިވާ ދަޢުވާގައި ބަޔާންވާ ނުޖެހޭ ގޮތަށް ހޯދުމަށް ދުވަސްތަކުގެ ބަދަލު ދަޢުވާ، ގެއްލުމުގެ ބަދަލު

އެކަށީގެންވާ ފުރުޞަތެއްކަން ނުވަތަ ނޫންކަން [illegible]17 ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވުމުންނާއި، [illegible] އަމަލުކުރުމަށް ނޫން ފަދަ އަމުރު ނެރެދީ، އަސްލު [illegible] [illegible] ގެއްލުމުގެ ބަދަލަކީ ފުރުޞަތުގެ ބަދަލަކަށް [illegible] [illegible] [illegible]18 ކަމަށް އިސްތިއުނާފު [illegible] [illegible] ބަޔާންކޮށްފައިވުމުން، އެ މައްސަލައިގައި ހިމެނޭ ދަށު ކޯޓުގެ ޤަޟިއްޔާ19 ގައިވެސް ދަޢުވާކުރިއިރު ގެއްލުމުގެ ބަދަލު ހޯދުމަށް އެދިފައި ނުވުމުން، ގެއްލުމުގެ ބަދަލަށް އެދިފައިވާ ހާލަތެއްގައިވެސް، މައްސަލަ ބަލާ ފަނޑިޔާރަށް، އެ މައްސަލައިގެ [illegible] ޙާލަތާއި، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެވެ.

45. **ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2733/Cv-C/2021 ޤަޟިއްޔާއާ [illegible] ހުށަހަޅާފައިވާ ދެވަނަ އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ [illegible]**

46. އިސްތިއުނާފު ދަޢުވާކުރާ ފަރާތުގެ [illegible] ވެސް [illegible] (specific performance) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނުވަތަ ނޫންކަން [illegible] [illegible].

---

[17] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2022/HC-A/52 ޤަޟިއްޔާގެ އިސްތިއުނާފު ފޯމުގެ 7.2 ވަނަ ނުކުތާގެ ފަހު 3 ޖުމްލަ.

[18] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2022/HC-A/52 ޤަޟިއްޔާގެ އިސްތިއުނާފު ފޯމުގެ 8.2.8 ވަނަ ނުކުތާ.

[19] ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2733/Cv-C/2021 ޤަޟިއްޔާ

47. މި މައްސަލައަކީ، މުސްތަޤިއްލު ރިވިއު ކޮމިޓީގެ ނިންމުމާ އެއްގޮތަށް ބޭ އެޕޮއިންޓްކުރި ނުވާތީ، އެކަމުގެ މައްސަލަ ހުށަހެޅިފައިވާ މައްސަލައަކަށްވާތީ، މައްސަލައިގައި ޤާނޫނީ ވާހަކަތަކުގައި ބިނާވާ އަސާސް ފަރާތަކަށް ވެއްޖެނަމަ އެއްވެސް ކުރިމަތިލާ ކަމަށް ބެލޭ ތަމްރީނު ކުރެވޭ، އަދި މިންވަރުން މައްސަލައިގައި އިދާރީ ގޮތުން ނިންމާފައިވާ ޤަރާރު ކަމަށް ބެލެވޭތޯ؟ އެހެންކަމުން ނަޒަރުގައި، މުސްތަޤިއްލު ރިވިއު ކޮމިޓީގެ ނިންމުމާ އެއްގޮތަށް ބޭ އެޕޮއިންޓްކުރި ނުވާތީ، އެކަމުގެ މައްސަލަ ހުށަހެޅި މައްސަލައެއްގައި، އެކަމުގައި ސަބަބު ކުރި މިންވަރު އަދި ޤަރާރު ނިންމި ކަމުގެ ބައި ގެންދިޔުމުގައި އެއް ހުކުމް އޮތް، މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތުގެ މައްސަލަ ބިނާ ކުރާނެ އެއް އަސާސެވެ.

48. އެހެންކަމުން، މި ޝަރީޢަތުގެ އަދި ފަރާތަކުން އެޕޮއިންޓްކުރުމުގެ ކަމަށް ހަމައެކަނި ބޭރުން ކުރެވޭ ކަމެއް، އިދާރީ ފަރާތް ނަޒަރިއްޔާ ކަމަށް އެކަށީގެންވާ ހަމައެކަން ބޭރުން ކުރާނެ ކަމުގައި ބޭނުން ކަމުގައި ނިންމާލެވޭ. ރިވިއު ކޮމިޓީ އޮތީ ކުރުމުން ފާހަގަކޮށް، މަސައްކަތް ކުރިއަށް ގެންދިއުމާ ބެހޭ މިންވަރަކީ، މައްސަލައިގައި އިދާރީ ފާއިތު ނަޒަރިއްޔާތުގައި އެކަމު ދެކޭނެ ދުވަސް ތިބި އަދި ނިންމާފައެވެ. އެހެންކަމުން، ހަމައެކަނި އެއްބަސްވުމުގައި ސްޓާފުން ކޮމިޓީ، ނަމަވެސް އެ އެއްބަސްވުމުގެ ދުވަސް އެކުލެވިފައި މަސައްކަތް ކުރުވުމަށް ކަމަށް ބުނެވޭ، ނަމަވެސް ކުރިން އަދި ކަމަށް ޖަވާބު ދިނުމުން، ނަމަވެސް ހޯދަން އެއީ ބާރު މިންވަރަކީ ހަމަޖެހިފައި ބަދަލުތަކުން ކުރިއަށް ދިޔަ ކަމަށްވާ ޤަރާރު ދިނުމުގައި ގެންދިޔަ ނިންމާފައެވެ.

49. އެހެންނަމަވެސް، ޑިސިޕްލިން ކުރި ފަރާތުން، ވަޒީފާ އަދާކުރި ޤަރާރު ދިނުމުގައި، އެކަން ފަރާތަކުން އެޕޮއިންޓްކުރުމާ ބެހޭ ހުކުމުގެ ދެކުމުން، އެކަމުގެ އެކަށީގެންވާ ތަފްސީލު، ނަމަވެސް އަދި ކުރިމަތި ހުށަހެޅި ނަމަވެސް އިދާރީ ފާއިތު ނަޒަރިއްޔާތުން މަސައްކަތް ތިބި ނުކުރުމުން ނިކުތް ފަރާތުގެ ބައިގައިވާ ކަމަށްބުނާ ކަމުގެ މައްސަލަ ވަކި ދުވަސް ނަމަވެސް، ނަމަވެސް މައްސަލައިގައި އިދާރީ ފާއިތު ނަޒަރިއްޔާ ނިޔާވުމުގައި ފާހަގަކުރެވޭ ހުށަހެޅި ފަރާތުގެ ނިންމާފައެވެ. ޑިސިޕްލިން ކުރި ވަޒީފާ އެއްފަދަ ވަކި، ދަށު ކޯޓުގައި މައްސަލަ ހުށަހެޅުނުއިރު، މައްސަލައިގެ ތަފްސީލު ކުރަނީ ވަޒީފާ

[illegible] ޖަވާބުގައި، އެ ޕްރޮޕަޓީ [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible].

50. މީގެ އިތުރުން، މައްސަލައިގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެއްވެސް [illegible] މިވާހަކަ ދަށު ކޯޓުގައި ދެއްކި ކަމަށް އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތުން ބުނެފައި ނުވާއިރު، މިއީ ވަގުތީ އަމުރެއް ނެރުއްވުން ނުޖެހޭ ސަބަބެއްގެ ގޮތުގައި، އެ އަމުރާ ގުޅިގެން ދެއްކި ވާހަކައެވެ. މައްސަލައިގެ [illegible] އެކަމަށް [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ([illegible] [illegible] [illegible]) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތުގެ [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތުން [illegible] [illegible].

51. އިސްތިއުނާފު ކުރައްވާ ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2763/Cv-C/2021 ގަޟިއްޔާއަށް ބަލާއިރު، [illegible] ފަރާތަކަށް ޕްރޮޕަޓީ [illegible] އިތުރުން، އެ ފަރާތުން [illegible] [illegible] [illegible]، އަދި އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތުން ސިވިލް ކޯޓަށް [illegible] [illegible]، [illegible] ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2733/Cv-C/2021 ގަޟިއްޔާ ދެކެވެން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތުން [illegible].

52. [illegible] ފަދައިން، އެކަށީގެންވާ ތަފްސީލު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތުން [illegible]. [illegible] ސިވިލް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

ނިންމަން ފެންނަގޮތް:

53. ބަޔާންކޮށްދިޔަ ކަންކަމަށް ރިޢާޔަތްކޮށް ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2733/Cv-C/2021 ފައިސަލާއި، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2763/Cv-C/2021 ފައިސަލާ އަދި ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2764/Cv-C/2021 ފައިސަލާގެ ނިންމުމަށް ބަދަލެއް ގެންނަންޖެހޭ ސަބަބެއް ނެތްކަމުގައި ކަނޑައަޅައި މި މައްސަލަ ނިންމަން ފެނެއެވެ.

ފަނޑިޔާރު ޢާއިޝާ ޝުޖޫނުގެ ރައުޔު

54. މި މައްސަލައިގައި، ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ސަމީޙް ޢަބްދުﷲގެ ރައުޔާ އަޅުގަނޑު ތާއީދު ކުރަމެވެ.

ފަނޑިޔާރު ޢަބްދުލްފައްތާޙު ޙުސައިނުގެ ރައުޔު

55. މި މައްސަލައިގައި، ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ސަމީޙް ޢަބްދުﷲގެ ރައުޔާ އަޅުގަނޑު ތާއީދު ކުރަމެވެ.

އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ އިޖުރާއަތު ބަޔާންކޮށްދިނުން

56. ޙުކުމް ކުރި ތާރީޚުން ފެށިގެން 30 (ތިރީސް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގައި މި މައްސަލަ އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ހުށަހެޅިދާނެއެވެ.[20]

---

[20] ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021 (މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 284 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)

ހުކުމް

ފަހެ، މަތީގައި ބަޔާންކުރިހާ އުސޫލުން ކަންކަމަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2733/Cv-C/2021 ގެ ޤަޟިއްޔާ އާއި، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2763/Cv-C/2021 ގެ ޤަޟިއްޔާ އަދި ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2764/Cv-C/2021 ގެ ޤަޟިއްޔާގެ ނިންމުމުގައި ބަދަލެއް ގެންނަންޖެހޭ ސަބަބެއް ނެތްކަމުގައި ކަނޑައަޅައި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި މި މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ އިއްތިފާޤުން ހުކުމްކޮށްފީމެވެ.

މި ޤަޟިއްޔާ ބަލައި ހުކުމް ކުރީ:

ފަނޑިޔާރު ދީބާ ފަހުމީ   ފަނޑިޔާރު [illegible] އަބްދުﷲ   ފަނޑިޔާރު [illegible] ހުސައިން

(ރިޔާސަތު)